

Sayın bakanım, değerli basın mensupları, değerli Konuklar,

Bugün, bu önemli toplantının açılışında sizlerle olmak ve bu konuşmayı yapmak benim için, hem TÜSİAD Başkanı olarak, hem de uzun yıllardır kimya sanayinde çalışmış bir iş insanı olarak çok anlamlı ve önemli.

Anne ve babam; yaklaşık 60 yıl önce Türk Kimya sanayine yatırım yapma vizyonu ile yola çıktı.

Bugün bizler, onların vizyonlarını sürdürmeye, Türk Kimya sanayini daha ileri noktalara getirmeye çalışıyoruz.

Değerli konuklar,

Kimya Sanayi; ülkemizin en önemli sanayi kollarındandır. Maalesef ülkemiz bu alanda dünyada bulunması yerde değil. G20 ülkeleri arasında; kimya alanında dış ticaret açığı veren tek ülke biziz. Kimyasal ürünlere olan talebin büyüme hızı; Gayrisafi Yurtiçi Hasıla büyüme hızının 2 katı seviyesindedir. Bugün 5 trilyon dolar civarında olduğu hesaplanan küresel kimya pazarı; 2030 yılına kadar 10 trilyon dolar seviyesine gelecektir. Burada daha fazla geri kalamayız.

Kimya; diğer ekonomi alanlarının hemen hemen tamamına girdi sağlayan bir temel sanayi koludur. Araştırmalara göre; diğer ekonomik sektörlerin %96'sı kimya sanayi ürünlerini girdi olarak kullanıyor. Bu sektörün yarattığı katma değer ve geliştirdiği kapsayıcı teknolojik gelişmeler ile, ülkenin tüm sanayi kollarını ileriye doğru itebilecek potansiyeli vardır.

Dünyanın en gelişmiş ülkelerine baktığımızda hemen hemen hepsinin kendi gücü ve milli kimya sanayi bulunmaktadır. Dünyanın en büyük 25 kimya firması Almanya, Fransa, ABD, Japonya, Hollanda, Belçika, Tayvan ve Güney Kore kökenlidir. Söz konusu ülkeler aynı zamanda işçilik ücretlerinin dünyada en yüksek olduğu ülkelerdir.

Avrupa ülkeleri, Japonya ve Güney Kore'de zengin petrol ve doğalgaz kaynakları da yoktur. Bu ülkelerin durumu kimya sanayinde gelişmenin; doğal kaynaklara bağlı olmadığını en açık şekilde göstermektedirler. Brezilya, Hindistan ve Çin ise kendi kimya devlerini oluşturma ve en büyükler arasına sokma yolundadır. Tümünün ortak yönlerine baktığımızda ise; entegre kümelenme ve kalkınma çözümleri ile kimya sanayi gelişimlerini sağladıklarını görüyoruz.

Kimya sanayinde kapasite eksikliği; Türkiye'nin bu alanda yüksek ticaret açığı vermesi ile de kendisini göstermektedir. Özel ve temel kimyasallar için, dünya ölçeğinde çok büyük bir pazar olan Türkiye; enerji koridorlarının kesişiminde olması, büyük iç talebi, stratejik coğrafi lokasyonu ile kimya alanında yatırım yapma ve yatırımların verimli bir şekilde çalışabilmesi için gereken pek çok olanağa sahiptir.

Ülkemiz; bugünkü kurulu kapasitenin birkaç katının bile çalışabileceği büyüklükte bir iç pazara sahiptir. Biz, rekabetçilik için gereken bu yatırımları tamamladıkça ülkemizdeki tüm sanayi sektörlerinin rekabetçiliğini artırıp; ekonomik gelişmemizi ivmelendireceğiz.

Değerli konuklar,

Tüm bu gelişmeleri sürdürülebilir çözümlerle hayata geçirmek, sektörümüzün geleceği için çok önemlidir. Modern kimya sanayi; eğitimli işgücü ve talep pazarlarına yakın olmalıdır. Bugün tüm dünyada büyük kimya kümelerinin ve komplekslerinin büyük liman şehirlerinin, etrafında değil, içinde olduğunu görüyoruz. Bu durum; çevre, iş ve işçi sağlığı, güvenlik ve sürdürülebilirliği daha hassas kılıyor.

Bugünümüz ve geleceğimiz sürdürülebilirlik, yenilikçilik ve rekabetçiliği birlikte sağlayabilmekte. Kimya sanayindeki gelişimleri; döngüsel ekonomiyi güçlendirecek doğrultuda ilerletmeliyiz. Bu üç hedef doğrultusunda, alternatif teknolojileri ve prosesleri inovasyon süreçlerimizde öne almalıyız. Çalışanlarımızın güvenli çalışma alışkanlıkları kazanmasında sürekli eğitim ve farkındalık yaratmaya devam etmeliyiz. Yatırımlarımızı bütünsel şekilde ele alıp; hammadde tedariki, üretim süreçleri, bitmiş ürünlerin sunumu ve atık yönetimini süreçlerimizi verimli ve sürdürülebilir şekilde tasarlamalıyız. Sıfır atıkla çalışan, teknolojik ve bilimsel gelişmelere liderlik eden, bilimden aldığı gücü sanayide uygulayan bir sektör olarak; ülkemizde ve dünyadaki kalkınmaya liderlik etmeliyiz.

Uzun yıllardır bu sektörde çalışan bir “kimyacı” olarak, kimya sektörünün yeni çevre ekonomisi ve döngüsel ekonomi konusunda kilit rol oynayabileceğine ve çevresel sürdürülebilirliğe önemli katkı sağlayabileceğine inanıyorum. Bu süreçlerde tüm paydaşların ortak çabasını ve yapıcı katkısını, işbirliklerini çok önemsiyorum. Şimdi sizler ile; kimya sektörünün son dönemde geliştirdiği birkaç çözümü paylaşmak isterim. Gittikçe kalabalıklaşan ve ağaç varlıkları azalan şehirlerimizde İngiltere’de “Heat Island” denilen ısı adaları oluşuyor. Yeni boya ve kaplama malzemeleri; daha yüksek oranda emicilik ve yansıtıcılık özellikleri ile bu ısı adalarının oluşumunu engelleyebiliyor. Self-healing cements; kendi kendini onarabilen çimento ile, binalar ve yapılar daha uzun süre kullanılabilir ve deprem gibi felakatlere karşı daha güçlü dayanacak şekilde tasarlanabiliyor. Tohum koruması, su arıtımı, daha hafif malzemedен üretilmiş rüzgar panelleri, yeni nesil güneş enerjisi pilleri gibi pek çok alanda kaydedilen gelişmeler; kimya sanayinin geleceğe doğru attığı adımlardır.

Tüm bu gelişmeleri sağlar iken; gerek kullandığımız malzemeler, gerek izlediğimiz üretim yöntemlerinin güvenli olması bizler için çok önemlidir. Bu konuda, ülkemizde çok büyük yollar alındı. Ancak bu; hiç bitmeyecek bir yolculuktur. Bu sektörde mühendis, işçi, yönetici, yatırımcı, alt yüklenici tüm paydaşların birinci önceliği iş güvenliği olmalıdır. Yatırımlarımız, eğitimlerimiz, stratejilerimiz, planlarımız hep bu öncelik etrafında olmalıdır. “Safety First!”

Bu doğrultuda; CEFIC bünyesinde yapılan çalışmalara büyük değer veriyoruz. Hem ülkemizde, hem parçası olduğumuz Avrupa kimya sanayinin gelişiminde; sürdürülebilirliğini sağlamasında ve itibarının korunmasında çok önemli bir rolü bulunmaktadır.

Değerli konuklar,

Ulusal ve uluslararası gündemin çok kritik konulardan oluştuğu bir dönemden geçiyoruz. Siyasetin dinamikleri tüm politika alanlarımızda etkisini derinden gösteriyor.

Küresel düzeyde ticareti, ekonomi dünyasını, sosyal politika alanlarını yeniden şekillendirecek kararlar ülkelerin ana tartışma konuları. İçinde olduğumuz anın gerçeklerine tüm dikkatimizle odaklanırken, geleceği yaratacak çalışmalarımızı güçlü ve kararlı bir şekilde devam ettirmemiz gerekiyor.

Bu anlayışla, makro ekonomik istikrar, mikro yapısal sorunlarımız, sektörlerdeki gelişmeler, dijital dönüşüm, yatırım ortamının öngörülebilirliği, eğitim altyapısının ve nitelikli insan kaynağının geliştirilmesi, AB üyelik perspektifinin güçlendirilmesi konularını öncelikler içinde tutmaya devam ediyoruz.

2050 yılında, Türkiye nüfusu 100 milyona, dünya nüfusu ise 9 milyara ulaşacak. Gelecek nesillere yaşanabilir bir dünya bırakabilmek için, kalkınmayı sürdürülebilir kılacak tedbirleri, bugünkü büyüme ve refah arayışlarımızla eşdeğer önemde ele almamız gerekiyor.

Tüm bu noktalarda Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri bizlere nereye odaklanmamız gerektiğini gösteriyor. Tüm paydaşların aynı dili konuşmasını sağlıyor. Uzun vadeli ekonomi politikaları geliştiren şirketlerin, gelecek vizyonlarını, 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi olmaksızın kurgulaması artık pek de olası değil.

Bu Hedefler, çok basit bir dille, her alanda kalkınma sağlayamadığımız sürece ekonomik büyüme ve sürdürülebilirliği de güvenceye alamayacağımızın altını bir kez daha çiziyor.

İş dünyasına bu anlamda düşen sorumluluk, uzun ölçekli ekonomi politikalarını, birçok alanı kapsayan, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri çerçevesinde ve bu hedefleri gerçekleştirebilecek vizyonu gözetenek belirlemektir.

TÜSİAD olarak misyonumuz, sürdürülebilir kalkınma anlayışının benimsendiği bir toplum düzeni oluşturmaya katkı sağlamak. Bunun için de öncelikli olarak iş dünyasında -özellikle üst yönetim seviyesinde- sürdürülebilirliğe ilişkin farkındalığı artırmaya ve şirketlerimize yol gösterici araçlar sunmaya gayret ediyoruz.

Sürdürülebilir kalkınmayı çok yönlü, bütüncül bir bakış açısıyla ele alıyor, iklim değişikliğinden, tarıma, finanstan toplumsal cinsiyet eşitliğine ve eğitime kadar birçok alanda çalışıyoruz.

Değerli konuklar,

Ülkemiz geçen yıl önemli bir ekonomik sarsıntı yaşadı. Yüksek kur artışının ardından faizlerde ve enflasyonda yıllardır görmediğimiz seviyelerle karşılaştık. Finansmana erişim ciddi anlamda kısıtlanırken, talepte büyük düşüşler gördük.

Şu anda finansal açıdan küresel gelişmelerin de yardımıyla nispeten istikrar yakalanmış durumda. Ancak talebin tam olarak toparlanmadığı, özel sektör borçluluklarının yüksek olduğu ve bankaların sorunlu kredilerinde önemli artışlar olduğu da bir gerçek. Bu nedenle henüz ekonomide gerek tüketim gerek yatırım tarafında güvenin tam olarak geri dönmediğini gözlemliyoruz.

Ekonomiye güven henüz geri gelmiş değil. Bunun üç temel nedeni olduğunu düşünüyorum:

- Birincisi bankalardaki sorunlu kredilere dair bir çözümün, bir yol haritasının net bir şekilde ortaya konmaması
- İkincisi politikalara, mevzuat ve düzenlemelere ilişkin kararların oluşumunda istişare mekanizmasının yeterince etkili kullanılmıyor olmasının yarattığı belirsizlik
- Üçüncüsü ise biz bu sorunlarla uğraşırken dünyada baş döndürücü bir hızla gelişen teknolojik dönüşümden geri kaldığımız hissi ve rekabet gücümüzü nasıl koruyacağımıza ilişkin endişeler

Bankalardaki sorunlu krediler ilk bakışta bankaların sorunu gibi görünebilir. Oysa ki bunun izdüşümü reel sektör bilançolarında kur artışıyla yaşanan bozulma, şirketler arası ödemelerde gecikme ve zorluklar ve pek çok işletmenin başvurduğu konkordatolar. Bankaların bilançolarında biriken ödeme güçlüğü çekilen kredileri temizlemeden ekonominin sağlıklı işlemesi, ekonomiye yeniden taze finansman girişleri olması oldukça zor. Bu da büyüme oranımızın uzun süre potansiyelin altında kalması anlamına geliyor.

Mevcut durumda kredi artışı neredeyse tamamen kamu bankaları tarafından sağlanıyor. Bu durum sürdürülebilir olmadığı gibi kamu kaynakları da sınırsız ya da maliyetsiz değil. Ayrıca daha önce de sadece büyüme maksadıyla kredi genişlemesine gidilmesinin sakıncalarını yaşadık. Kaynaklarımızı mevcut kırılğanlıklarımızı artırmak yerine azaltmak için kullanmalıyız. Bu durum ilk bizim başımıza gelmiyor. Dünyada pek çok ülkede regülasyonda yapılan hatalar nedeniyle bu tür krizler yaşandı, gereken dersler çıkarıldı. Biz de benzer şekilde sorunu çözüp, bundan sonra bir daha aynı sorunları yaşamamak için gereken tedbirleri almalıyız.

Güçlü kurumlar tam da bu nedenle sağlıklı bir ekonominin olmazsa olmazları. Tabii kurumlardan kastımız sadece ekonomik kurumlarımız değil. Demokrasimizin temeli olan kurumlarımız da buna dahil. Ancak bağımsız ve tarafsız bir yargı sistemi bir ekonomide adil rekabetin güvencesi olabilir ve yatırımcılara güven verebilir. Ancak ifade özgürlüğünün, basın özgürlüğünün olduğu bir ortamda gerçeklere ulaşabilir, en doğru politikalara bu gerçekler ışığında özgürce tartışarak karar verebiliriz. Özgürlük alanları genişlediği ölçüde daha yaratıcı, daha katılımcı ve girişimci bir işgücüne sahip olabiliriz. Demokrasimizin gücü toplumumuzun ve ekonomimizin gücünü ve potansiyelini de belirler. Bu nedenle demokrasiyi ve hukuk devletini güçlendirecek her adım ülkemizin refah seviyesini de hiç şüphesiz yükseltecektir.

Değerli konuklar,

Ekonomimizi, sektörümüzü, hepimizin hayatını etkileyen teknolojik gelişim hızla devam ediyor. Sosyal medyada gün geçmiyor ki uçan araba, takla atan robot, her derdinizi çözen yapay zeka videoları görmeyelim. İşin eğlence tarafı bir yana, dijital dönüşüm ve teknolojik değişim bir gerçek ve etkilerini şimdiden hissediyoruz. Son yıllarda pek çok gelişmiş ülkenin çoktan çözdüğü, finansal ve kurumsal sorunlarımızla uğraşırken bir yandan rekabet gücümüzü nasıl koruyacağız, 21. yüzyılın getireceği yeniliklere nasıl hazırlanacağız sorularına yanıt arıyoruz.

Ülkemizin coğrafi konumu ve düşük işgücü maliyeti gibi özellikleri, dijital çağda, küresel rekabet gücümüz açısından yeterli değil. 4. Sanayi Devrimini yakalamak zorundayız. Bu dönüşümü destekleyecek kalitede bir eğitim bu nedenle kritik önemde. Bugün ilkokula başlayan çocukların %65’i çalışma hayatına girdikleri zaman günümüzde adı bile olmayan mesleklerde çalışacak. Eğitim sistemimizi bu bakış açısıyla reforme etmemiz gerekiyor.

Değerli konuklar,

Bize düşen en büyük ödev yeni sanayi devrimini ve dijitalleşmeyi sürdürülebilirlik ilkesi ile beraber ele almak, ülkemizi yeni yüzyılın yeni büyüme hikayesine hazırlamaktır. Bu hikayenin temelinde de eşitsizlikleri azaltıcı, kapsayıcı bir büyüme yer almalıdır. Politikalarımız bu vizyona uyumlu, özel sektörün önünü açacak şekilde tasarlanmalı; yatırımlarımız bu hedef etrafında şekillenmeli ve hem mevcut işgücümüz hem gençlerimiz gerekli niteliklere sahip olacak şekilde eğitilmelidir. TÜSİAD’da çalışmalarımız bu vizyon etrafında şekilleniyor ve tasarlanıyor. Her zaman olduğu gibi Türkiye’nin bu yeni hikayesinde de öncü olmayı, örnek olmayı kendimize görev addediyoruz.

Değerli konuklar,

Geleceği sağlam temeller üzerine inşa etmek ortak çabamızı, aramızda yapıcı bir sinerjiyi ve güçlü bir işbirliğini gerektiriyor.

Burada bulunan bizlerin bu ekosistemin sağlam bir parçası olduğumuza inanıyorum ve sözlerimi sonlandırırken bu duygularla sizleri sevgi ve saygıyla selamlıyorum.